

джерела наукової інформації й періодики з-за кордону на 3–6 місяців раніше, ніж з ЦНБ. Тобто Бібліотеці бракує оперативності.

5. Треба піднести престиж ЦНБ. Тоді, можливо, бібліотеки та окремі вчені змогли б передати до фондів ЦНБ дещо з найкращих своїх зібрань, а, можливо, зробити значно більше.

6. Шляхом творчих зв'язків між колективом ЦНБ та колективами галузевих інститутів АН України та їх бібліотеками.

‘ДАВАЙТЕ ВСЕБІЧНІ ЗНАННЯ НАРОДУ...’

Конгресова бібліотека США – унікальна. Такої слави зажила ця установа в усьому цивілізованому світі, такої думки про неї завідувач її Українського відділу пан БОГДАН ЯСИНСЬКИЙ, розмову з яким веде літературознавець ВІТАЛІЙ АБЛІЦОВ.

Головне призначення книгозбірні – обслуговувати американських конгресменів і сенаторів. На допомогу їм тут готуються зокрема рапорти, ділові папери тощо. ‘Це, – підкреслює п. Б.Ясинський, – надзвичайно відповідально. До політичних діячів звертаються за порадами люди різних професій і соціальних груп. Парламентарії повинні оперативно відповісти на будь-яке їхнє запитання’.

Початок цієї книгозбірні покладено в 1800 р. Засновником національної бібліотеки, що знаходиться у Вашингтоні, є Конгрес США. Вона розміщена у трьох будинках. Останній, загальною площею 186 тисяч квадратних метрів, споруджено в 1980 р. Протягом майже 200 років поповнюються фонди однієї з найбільших бібліотек світу – рукописними матеріалами, літературою з питань права, історії, філософії та ін. Сьогодні тут нараховується 80 мільйонів позицій. також у бібліотеці листи видатних діячів різних країн, фотознімки, кінострічки, навіть скрипки Страдіварі. Щодня одержується 7 тисяч одиниць зберігання.

– До нас надходить, – підкреслює п.Б.Ясинський, – друкована продукція майже всіх світових видавництв. Після каталогізування книжки фіксуються комп'ютерною системою. Література, видана 470 мовами світу, розміщена на полицях, довжина яких дорівнює 856 кілометрам. Проте, щоб видати читачеві будь-яку книжку чи документ, витрачається не більше 15 хвилин. У книгозбірні працює близько 5 тисяч чоловік. Щоденно на обслуговуванні конгресменів і сенаторів задіяно 800 бібліотечних працівників. Надзвичайно велика увага в цій науковій установі приділяється культурно-просвітній роботі – читаються лекції, відбуваються тематичні концерти тощо.

‘Давайте всебічні знання народу, – підкреслював третій президент США Томас Джефферсон, – який подарував книгозбірні 6487 томів, – і тиранія, насильство над тілом та розумом зникнуть, немов злі духи на світанку дня.’

Нині бібліотека Конгресу США відкрита щодня протягом року, за винятком загальнонаціональних свят. Будь-яка людина, котрій виповнилося 18 років, у якому місці планети вона б не жила, може без попереднього запису вільно увійти до бібліотеки Конгресу й користуватися її фондами. Вся література доступна відвідувачам. Якщо хтось не має можливості приїхати до Вашингтона, працівники бібліотеки перешлють потрібні Вам матеріали. До послуг читачів і комп'ютерна система. І ще один факт, теж незвичний для наших співвітчизників: національна бібліотека утримується коштом податкодавців.

– А чи багато українських книжок у фондах Конгресової бібліотеки? Журнал ‘Америка’ інформує, що близько 60 тисяч.

– За найновішими даними, – зауважує п. Ясинський, – це 72 тисячі позицій. Частина видань маємо у двох і більше примірниках.

– Як потрапили до вашої бібліотеки українські книжки?

– За цим ціла історія. Був собі в Красноярську купець Геннадій Юдин, непересічна особистість в історії не тільки Сибіру. Його бібліотека на дореволюційний час була однією з найкращих в Росії. Це – і праці найвідоміших російських істориків, вибрані видатних письменників Росії і народів, що входили до неї, старожитності, повні комплекти літописів, праці історичних та археологічних товариств, твори мистецтва. До Америки потрапила й розроблена Юдином система каталогізації бібліотеки. Завдяки йому бібліотека Конгресу США одержала перші видання творів Тараса Шевченка, Пантелеймона Куліша, комплекти ‘Основи’ та чимало іншого.

В такий спосіб Конгресова бібліотека поповнилась українськими, білоруськими, киргизькими, узбецькими книгами. Книжкові видання потрапляли до США з України і після 17-го. В 1931 році було придбано Імператорську бібліотеку, в якій нараховувалось понад 2 тисячі томів. Інші колекції надходили як дарунки емігрантських сімей. Сучасні поповнення книгозбірні – наслідок офіційних ділових стосунків.

– Пане Богдане, розкажіть, будь ласка, детальніше про українську колекцію бібліотеки.

– Підкреслюю: маємо чи не найкращу за кордоном колекцію українських видань. Тут і Острозька ‘Біблія’, рідкісний примірник ‘Слова о полку Ігоревім’, ‘Псалтир’ Петра Могили, старі видання ‘вангелій’, книги ХУІ–ХУІІ століть, понад 260 видань творів Михайла Грушевського. Окраса колекції – перший український буквар, виданий у Львові, та ін.

– А кого найбільше цікавлять українські книжки?

– По-перше. Українська література користується надзвичайною популярністю. Найбільший інтерес вона становить для конгресменів, сенаторів, науковців, представників японських, китайських фірм і компаній та ін. Я раніше очолював мікрофільмувальний відділ. Японці зробили фільмокопії всіх українських книг, що зберігаються в Конгресовій бібліотеці. Японські дослідники завжди особливо пильно вивчали всі матеріали, що стосувалися колишнього Радянського Союзу, зокрема України, її історії. Вивчається спадщина Миколи Скрипника, праці з економіки Волобуєва та ін.

– Як ви вирішуйте найбільш важливі питання – збереження фондів?

– Ті видання, що надходять до бібліотеки Конгресу, – зберігаються вічно. Проблеми у нас виникають тільки з книгами, що надходять з країн колишнього СРСР. Ці книги, як відомо, надруковані на кислотному папері. З часом він стає крихким, самознищується. З цієї причини всі такі видання одразу підлягають фільмуванню. А плівка зберігається тисячу років.

– Що б Ви ще хотіли додати до нашої розмови?

– Тривожить те, що й досі лежать у вас книги, до яких нема доступу широкому колу читачів, хоч, здається, вже і ‘спецхрані’ пішли в Лету. Нині ми докладаємо зусиль, щоб налагодити з вами книгообмін. Ми готові не тільки передати вам книги, що маємо, але й технологію їх зберігання. Ми хочемо, щоб українці мали доступ до всіх духовних багатств світу. Це потрібно і нам, і прийдешнім поколінням.